

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзєбчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

...Не бути байдужим і поглянути на процес не крізь призму суду над Тимошенко, а як на сумну українську перспективу, яка стосується і тих 12 мільйонів людей, які проголосували за неї в другому турі, і тих, хто голосував за іншого кандидата. Зі звернення авторитетних громадських діячів

№ 31 (342)
4 серпня 2011 р.

АКЦІЇ

ЗУПИНІМО ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ!

Мітинг протесту проти політичних репресій в Україні з вимогою закрити всі сфабриковані кримінальні справи пройшов перед будинком правосуддя в Івано-Франківську.

Зініційований він ОО ВО «Батьківщина» і підтриманий Івано-Франківською обласною організацією Народного Комітету захисту України. Протестувальники тримали лозунги: «Ні – політичним репресіям!», «Не вір, не бійся, не проси!», «Просвіта» – проти політичних репресій!», «Косівщина підтримує Юлію Тимошенко» та інші.

– Судилище над Юлією Тимошенко – людиною, патріоткою, лідером опозиції – це судилище над Україною, над кожним із нас, – наголосив, відкриваючи акцію, заступник голови ОО ВО «Батьківщина» Олександр Левицький. – Не захистимо її сьогодні, не захистимо себе завтра...

– Цей процес засвідчує, що нова влада будує тоталітарну державу, – висловив переконання заступник голови обласної ради Василь Гладій. – Обласна рада, її депутатський корпус більшістю засудив політичні розправи і політичні репресії. І що позицію підтримують прикарпатці. У ці дні відбуваються акції протесту в цілому краї. Так, віче в Снятині засудило розправу над Юлією Тимошенко, Юрієм Луценком та іншими опозиційними політиками. Люди вимага-

ють від виконавчої влади: «Зупиніть-ся! Припиніть репресії!...»

– Цю ж думку продовжив один із лідерів ОО ВО «Батьківщини» Юрій Романюк. Він нагадав, що Гітлер, посилавши німців на війну, запевняв їх: я звільняю вас від такої химери як совість. Нині від такої «химери» звільнив українські суди Янукович... Але хто сіє вітер – пожежу бурю. І ми доб'ємось, що праведний суд таки настане. І на ньому судитимуть нинішніх організаторів судилищ...

– Поверну вас, шановне товариство, у 2004 рік, коли фальшування результатів виборів вивело людей на Майдан. І брехня була викрита й відкинена, – звернувся до учасників акції співоголова Івано-Франківської ОО НКЗУ, голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький. – Та не були покарані фальсифікатори. Безкарність вивела їх на вершину влади, яку вони повернули проти правди, справедливості, добра українського народу. Вони переслідують опозицію, судять молодих патріотів-тризубців за їхній державницький чин... Терпіти цього не можна. Боротьба проти існуючого режиму – свята справа українців. Бо так маємо побудувати українську Україну.

Учасники протесту одногласно ухвалили резолюцію акції протесту «Зупинімо політичні репресії!»

РЕЗОЛЮЦІЯ

УЧАСНИКІВ АКЦІЇ-ПРОТЕСТУ «ЗУПИНІМО ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ!» ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЛІДЕРА УКРАЇНСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО

Підсумки першого місяця політичного судилища Юлії Тимошенко показали, що нічого соціального з правосуддям воно не має.

Увесь світ та вся Україна стали свідками жорстокої політичної розправи Януковича над своїм головним опонентом, над найпотужнішим лідером справжньої опозиції, лідером суспільної довіри Юлією Тимошенко. Цинічний спосіб провадження судового процесу, у якому Тимошенко фактично позбавлено гарантованого Конституцією України права повноцінно захищати себе, викликає справедливе обурення як прикарпатців, так і авторитетної громадськості країни, світового співтовариства.

Це – цинічний і брутальний фарс, востанньому акція якого саме захист інтересів України мають ув'язнити Юлію Тимошенко, але не як людину, колишнього чиновника, а як символ опозиції, як найвищачини державного діяча, який протистояв режиму Януковича та його клану.

Ув'язнена опозиція сьогодні – це безконтрольна влада завтра. І ми, учасники протестної акції, це добре розуміємо, але українцям необхідно для інтересів усієї нації, усього народу, щоб це розуміло все суспільство.

Розправа над Юлією Тимошенко відкриє шлях до тисяч і мільйонів інших таких же розправ. І над політично неугідними режиму, і над пенсіонерами, і над лікарями, вчителями, і над майже добитим владою малим бізнесом, і над політично активною молоддю – над усіма, хто проти сповзання країни до стану феодально-кримінальної олігархії та проти знищення української національної ідентичності.

Нинішня «справа Тимошенко» стосується не тільки особистості. Вже зараз видно, як влада намагається

заякати, посіяти зневіру і страх серед тих, хто ще не втратив здатність боротися за свої національні, соціальні та політичні права. Отже, «справа Тимошенко» – своєрідний Рубікон. Якщо влада його перейде, то далі зупинити репресивний каток буде неможливо. Нас, українців, розчавлять тихо, поодиночі і захистити не буде кому.

Ми, учасники протестної акції «Зупинімо політичні репресії!», звертаємось до всього українського суспільства не бути байдужими і зрозуміти, що суд над Тимошенко – це сумна українська перспектива, яка стосується як тих понад 11-ти мільйонів людей, які проголосували за неї в другому турі на президентських виборах, так і всіх тих, хто голосував за іншого кандидата, але зараз разом з усіма нами щодня відчувають на власній шкірі усі радості «покащення життя вже сьогодні».

Вимагаємо від Президента України Януковича та Печерського районного суду м. Києва:

1. Закрити всі кримінальні справи проти Ю. Тимошенко, звільнити Ю. Луценка та інших політ'язнів.

2. Припинити репресії будь-яких політичних сил, які мають інше бачення політичного розвитку та майбутнього країни.

3. Припинити боротьбу з політичними опонентами та опозицонерами методами фальшивого кримінального переслідування, тиску, шантажу, залякування, застосування грубої фізичної сили і терору проти них. **Руки геть від Юлії Тимошенко!**

4. Відновити свободу слова, припинити цензуру новин на телебаченні й усунути маніпулятивно-зомбуації технології на політичних ток-шоу.

Прийнято на акції протесту «Зупинімо політичні репресії!» 02.08.2011 року, м. Івано-Франківськ

ЗВЕРНЕННЯ

НЕМАЄ РЕВОЛЮЦІЇ КІНЦЯ?

Голові міста Івано-Франківська **п. В. Анушкевичусу**

Голові фракції ВО «Свобода» в Івано-Франківській міській раді **п. Р. Онуфрію**

Шановні панове!

Ми, представники громадських організацій та політичних партій області, звертаємось до Вас із вимогою вплинути на діяльність пивного закладу Паб «Че», що відкрився в приміщенні підвалу будинку за адресою: м. Івано-Франківськ, вул. Воїнів Інтернаціоналістів, 14, а саме – змінити назву та оформлення інтер'єру, а у випадку відмови власника – заборонити діяльність закладу.

Вимогу обґрунтовуємо тим, що заклад має очевидне ідеологічне антинаціональне підґрунтя. Людино-незалежницька комуністична ідеологія, яку активно впроваджував усе своє життя Че Гевара – один із чільників комуністичного руху в Латинській Америці, засуджується світом і прирівнюється до нацистської.

Тому наявність у Івано-Франківську закладу, який є ідеологічно прокомуністичний, викликає обурення

громадськості міста. Вважаємо його відкриття і діяльність подібними до встановлення пам'ятника Сталіну в Запоріжжі чи виставленню комуністичних червоних прапорів у Львові 9 травня 2011 року. Наслідки останніх акцій відомі.

Підтвердженням ідеологічно-комуністичної складової функціонування закладу є:

1. Реклама закладу – у місті масово розклеєні рекламні плакати з зображенням Че Гевари в береті з червоною (комуністичною) зіркою;

2. Оформлення приміщення Пабу «Че» – стіни теж розфарбовані червоними зірками. Очевидно, що заклад створений для неформальної пропаганди комуністичної ідеології.

При цьому покладаємось на Ваш патріотизм, пане Голово, та депутатського корпусу ВО «Свобода» Івано-Франківської міської ради, яка, вважаємо, помилково видала дозвіл на діяльність закладу з назвою – іменем лідера комуністичного руху в Латинській Америці.

Звернення підтримали ряд політичних партій і громадських організацій краю. Серед них і «Просвіта».

УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

ЦИНІЗМ ВЛАДИ І ПЛАКАТИ ЯНУКОВИЧА...

Заступник голови Верховної Ради Микола Томенко вважає недоцільним витрачати бюджетні кошти на плакати з привітанням Президента України Віктора Януковича до 20-річчя незалежності України.

За його словами, «оскільки досі незрозуміло, у який спосіб буде святкуватися 20-річчя старої-молодшої Держави, дії місцевих чиновників виглядають цинічно на фоні того, що за бюджетні кошти у містах і селах масово розміщуються привітання із Днем незалежності». У той час, коли медицина й освіта не мають коштів на існування.

Доречно було б розмістити на плакатах із сучасними високотех-

довцями, а соціальну рекламу з найвизначнішими діями української державності, які і створювали передумови появи незалежної держави.

А тим часом в Україні через реалізацію проекту так званого «руського міра» триває наступ на українство. Серед його виконавців, – міністри українського Уряду, депутати, чиновники, паралельно розгорнута кампанія з дискредитації української історії, культури та мови. Багато з нинішніх високопосадовців не можуть знайти моральних авторитетів в українській історії та літературі, тому намагаються нав'язати українцям «авторитетів» з інших культур.

БОЛИТЬ!

ДОПОМОЖІТЬ МУЗЕЮ

Голові Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка **Степану Волковецькому**

ЗВЕРНЕННЯ

Згідно рішення правління Бурштинського МО ВУТ «Просвіта» звертаємось за допомогою у вирішенні питання про приміщення для музею «Опілля».

У світовій практиці відомо, що передача культурної спадщини майбутнім поколінням має вирішальне значення для утвердження нації як такої. Багато націй припинили своє існування, тому що не змогли передати культурної спадщини і мови.

У Бурштині склалася прикра ситуація щодо музею Опілля «Берегиня». Просвітянка Т. Гусар збирила понад 2000 експонатів Опілля, яке є майже невідкритим, не дослідженим у плані культури, етнографії,

історії порівняно з іншими етнографічними регіонами нашої області. Експонат музею є якнайкращим матеріалом для таких досліджень. Однак музей розміщений у тісному, непристосованому приміщенні, яке надає дирекція енергетичного коледжу.

Вже багато років бурштинці вперто добираються відповідного приміщення для музею. І тільки міська рада попереднього скликання, зокрема її голова Я. Громко, приміщення музею зайняли серйозно. Йдеться про контору колишнього колгоспу (двоповерховий будинок). На зборах пайовиків (405 осіб) одногласно проголосували за те, щоб продати будинок міськраді для музею (документи є). Однак на будинок почали претендувати приватні особи, які почали судитися.

Івано-Франківський господарський суд 17 червня 2008 р. задо-

вольнив позов позивачів. Львівський апеляційний суд задовольнив апеляційну скаргу Бурштинської міськради (20 жовтня 2008 р.). Крапку поставив Верховний Суд України 18 червня 2009 р. на користь міськради: «Ухвала остаточна й оскарженню не підлягає». За спонсорські гроші міськрада викупила будинок під музей (є рішення сесії) і розплатилася з пайовиками.

Через суди затягнувся ремонт будинку. Проект нового музею виконав художник Богдан Губаль. Однак новообрана міська рада вирішила будинок, призначений під музей, використати під житло, що є несправедливо і незаконно. Нещодавно стало відомо, що звільняється перший поверх будинку в м. Бурштин (вул. Будівельників), куди можна переселити сім'ї з аварійного будинку, залишивши призначений будинок для музею «Берегиня» на вулиці Петлюри, 11.

За дорученням Голова Бурштинського МО ВУТ «Просвіта» **О. ЧАЙКІВСЬКИЙ**

ТАК ДУМАЮ

ГРА «СТАРШИЙ БРАТ» В УКРАЇНІ

Доля чотирнадцятьох учасників телевізійної гри «Старший брат» хвилює мільйони американців. Її суть: до окремої житлової оселі добровільно поселяються 14 шукачів щастя. Нікому з них не вільно покидати цей дім. Тільки раз у тиждень, за присутим усіх пожитців, одного шукача щастя виставляють за поріг. На того, хто переживе 13 викидів за поріг і не покине хати, чекає випраш: півмільйона доларів.

В Україні американська гра є дійсністю. Партію регіонів складають дві підпартії. Одна підпартія – кримінальна – відверто промосковська. Друга підпартія – олігархічна – проєвропейська.

Що об'єднало ці дві групи шукачів політичного щастя? Кожна з них прагне влади, яка на момент об'єднання цих груп перебувала в руках націонал-демократів. Жодна з двох груп сама по собі не здатна перебрати владу від національних сил. Отож вони й об'єдналися, щоб такі перебрати. Це нагадує сцену з гри «Старший брат». Окремі партнери тимчасово об'єднуються проти сильніших партнерів, але після перемоги над ворогами тимчасові партнери самі стають ворогами.

І ось сталося! ПР здобула владу в Україні. Одразу обидві підпартії були вдоволені. Але вдоволення не тривало довго, бо кожна група мала ще свою окрему мету. Промосковській групі ввижався Союз трьох слов'янських народів – Росії, Білорусі та України під, ясна річ, патронатом Москви. Один із прихильників цієї ідеї, заступник прем'єр-міністра Семиноженко, не втримався і виляпав свою ідею-фіх у пресі. Олігархи обурилися. Такого повороту подій вони не передбачали, домовляючись із Януковичем, коли вступали до ПР.

Конфлікт був неминучий. Олігархи зажадали звільнити Семиноженку з посади. Янукович шойно став Президентом, і маєш, – розгорівся внутрішній конфлікт! Це було небажано для нової адміністрації. Якийсь час минув від прес-дебюту Семиноженки, і Верховна Рада, де ПР має більшість, звільнила з посади заступника прем'єр-міністра Семиноженку. Янукович уволив волю олігархів.

Обожнювачі Москви мали на увазі утворити Союз слов'ян.

Олігархи ж мали на думці зосередити владу у своїх руках.

Щоб догодити Москві та симпатикам Москви у ПР, Янукович висловив бажання приєднатися до митного союзу Росія–Білорусь–Казахстан. Це спричинило нове зіткнення. Олігархи заперечували. Україна є членом СТО. Тому митні союзи неможливі. Янукович мусив відмовитися від ідеї про митний союз.

Минув рік. Надійшов День Перемоги 2011. Московська Дума ухвалила закон про вивішування у цей День червоних прапорів. Верховна Рада України продублювала московський закон, а Янукович підписав, засвідчивши абсолютну підтримку московській провокації.

Що стояло за цим законом?

Очевидно, московські секретні служби готували провокацію, щоб розпалити регіональну ворожнечу в Україні. Українська адміністрація Львова, як і багатьох західноукраїнських міст, заборонила вивішування червоних прапорів у День Перемоги. Цього вимагало дотримання громадського порядку в місті.

На захист закону про червоні прапори стали члени просталінських організацій в Україні. 9 травня 2011 р. вони вирушили з червоними прапорами до Львова. Сталася сутичка. Непрошених гостей змусили відступити.

Московська провокація не мала успіху. Прагматичний реванш, Москва готувала нову провокацію на 22 червня. Але не сталося. Конституційний Суд під впливом олігархів визнав закон про червоні прапори неконституційним. А Гебрейський Комітет України, очолюваний О. Фельдманом, оприлюднив лист, засудивши промосковську провокацію й закликав євреїв не підтримувати псевдогебрейські організації, керовані етнічними росіянами-неонацистами.

Розпалювання регіональної та етнічної ворожнечі в Україні не сталося.

Це ще один приклад незгод і тертя між двома фракціями Партії регіонів.

Чи можливі серед них нові тертя й незгоди? Безперечно, можливі, бо Москва ніколи не перестане втручатися в українські справи.

Росія, очолена Путіним і Медведєвим, буде робити нові й нові спроби підбити Україну під контроль Москви.

Чи буде Янукович їти назустріч олігархам?

Цілком можливо, що олігархи попросають Януковича й шукатимуть нових партнерів, як в американській телевізійній грі «Старший брат».

В Україні ця гра ще не добігла кінця.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ДОСВІД

ПРОЕКТ «МОЛОДОЇ «ПРОСВІТИ»: ПЕРШІ ПІДСУМКИ

У рамках підбиття підсумків реалізації проекту «Молодої Просвіти» області «Недільна школа», який тривав у с. Витвиця Долинського району понад два місяці, тут минулої неділі відбулося урочисте зібрання. Проект включав навчання дітей комп'ютерної справи, виховання вокальної і драматичної майстерності, організації власної справи, зокрема, зеленого туризму. І ось за короткий час результати були продемонстровані перед жителями й гостями села. Його підсумки підбила голова «Молодої Просвіти» Євгенія Бардяк, яка розповіла про те, як проходило навчання, хто його організовував і проводив. Скажімо, лише на комп'ютерних курсах навчалось більше півсотні селян різного віку. А ще були курси планування власної справи, відбувалися заняття у драматичному та вокальному гуртках...

ФАКТ ІСТОРІЇ

Нині, як і в минулі радянські часи, ми чуємо звинувачення українців у колаборантстві. Хоч найбільшою військовою потугою, спрямованою проти сталінського режиму, якраз була РОА (Русская освободительная армия). Щоправда, воювали в ній і представники інших народів. Та у критичний і трагічний момент вони справді ставали на захист правди, свободи, справедливості, добра, думали про людей. Саме так вчинив командувач Першої дивізії РОА Сергій Буняченко.

Головнокомандувачем Першої Дивізії РОА генерала Власова був українець Сергій Буняченко. Він трагічно загинув разом із генералом Власовим і його десятками вищими офіцерами. В радянській версії Другої світової війни не знайшлося місця для цієї історії, як і для багатьох інших. Наприклад, за версією радянських «істориків» жодного опору народу сталінському режиму зі зброєю в руках не було – всі боролися тільки «за родину, за Сталіна». Ті, хто відмовлявся, а особливо ті, що повертали зброю проти Сталіна, були зрадниками.

ХТО ВРЯТУВАВ ЗЛАТУ ПРАГУ
Сергій Буняченко і Перша дивізія РОА

Сергій Буняченко народився поблизу Харкова 1904 року. Його історія, по суті, починається з 1929 року, коли Сталін вирішив поставити на коліна весь клас селян по всій країні, розпочавши безпрецедентну кампанію терору під назвою «колективізація». У усі кінці РСР та готувальниці-України були надіслані озброєні загони чекістів грабувати селян. А ті селяни, які чинили спротив цій бандитській акції зі зброєю в руках і не хотіли віддавати зерно, птицю, худобу й різні продукти, зароблені важкою працею, були заарештовані. Більшість із них вислані в Сибір та інші віддалені райони, звідки майже ніхто не повернувся.

Родина Буняченків не була винятком – їхню хату підпалили, худобу й усі запаси зерна відібрали... Батьки Сергія загинули в депортації. Пізніше Солженіцин, який зустрів цих людей з України і Росії в таборі ГУЛАГу, описав це у своїй книзі «Архіпелаг ГУЛАГ».

Сергій якийсь час переховувався, але за доносом був схоплений, і незабаром його, молодого й міцного, зарахували до лав Червоної армії. «Чистки» армії 1938–1939 років значно послабили її командний склад. Під час Другої світової війни, коли у 1942 році Буняченкові за якість порушення загрожував розстріл, його замінили на десять років в'язниці. У зв'язку з тим, що німці вже захопили великі території, радянська армія здавала ворогові позиції, й людей не вистачало, Буняченка, як і інших «неблагонадійних», зарахували до штрафного батальйону – тобто послали на вірну смерть.

У грудні 1942 року Сергій Буняченко потрапив у полон. Незабаром йому показали листівку, де був надрукований Відкритий лист генерала Власова. Суть цього особистого листа А. Власова, який оголосив війну комунізму, була у звільненні РСР від злочинної радянської влади. Він закликав вступати в армію РОА (Російську визвольну армію).

Добре пам'ятаючи колективізацію і загибель батьків, Буняченко мав свої порахунки з радянською владою. Тож без вагань він приєднався до армії Власова. Познайомившись з Буняченком ближче, Власов зрозумів, що цей українець мав твердий характер, був чесним і сміливим. Пізніше про його хоробрість ходили легенди у солдат і офіцерів РОА.

Через півроку Буняченко був підвищений до рангу генерал-майора й обраний головнокомандувачем 1-ої дивізії РОА. Її цілі були прості: вступити в бій з радянськими військами. Керівництво РОА розраховувало на те, що більшість радянських солдатів походила з розкуркулених і пограбованих колективізацією селянських сімей, а офіцери – з інтелігенції, багато представників якої пройшли через табори. Тому вони сподівалися на об'єднання армій, після чого пла-

тут, у рідному селі, на урочистості був присутній і виступив голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький. Він наголосив на необхідності об'єднуватися в «Просвіті», відновлювати просвітянські традиції, створювати активні осередки в селах, які би мали об'єднувати священика, директора школи і вчителів, працівників культури і медицини, усіх свідомих громадян. Маючи в кожному селі такий актив, можна розраховувати на утвердження української національної ідеї, збереженні історичної пам'яті через відповідні заходи з ушанування наших визначних діячів, написання історії кожного села, створення просвітянсько-церковних хорів, драмгуртків, а також на формування відповідної політичної свідомості, виховання молодого покоління на українських національних тра-

диціях, проведення заходів із благоустрою сіл, створення економічних структур і багато іншого.

Тобто йдеться про те, щоб кожне село жило активним громадським життям. А це буде тоді, коли і священик, як за часів митрополита Шептицького, і сільський голова, і вчитель, і працівник культури будуть об'єднані однією метою і національною ідеєю. Якраз «Просвіта» є тим інструментом, з допомогою якого це можна зробити.

Про перший досвід говорила також депутат райради Катерина Олійник, а сільський голова Богдан Бандра подякував «Просвіті» за увагу до Витвиці й наголосив, що такі проекти будуть корисні для кожного села Прикарпаття.

**Марія СОЛОДЧУК,
Михайлина БОДНАР**

Ми це все чули десятиліттями. За останні двадцять років після розвалу РСР з'явилося багато книг, які описують, що насправді відбувалося на окупованих територіях України та Росії. За Бориса Єльцина в Росії ці книги рецензувалися, і їх навіть обговорювали на телебаченні. Та з 2000 року станомало почало змінюватися. Такого штибу книги тепер небезпечно рецензувати, газети уникають цих тем, і телебачення не є прикладом правдивої інформації.

Нещодавно кореспондент газети «Times» у Москві отримав інформацію про те, що в керівництві Російської Федерації на ключових постах з 2000 року працює 70 відсотків колишніх співробітників КГБ. Їх дратує те, що з книжкового ринку не йде «власовська» тема. Тож про Першу дивізію РОА генерала Власова публікувалися й публікуються зараз Монблани брехні. Ця дивізія, чисельністю близько 800 000 осіб, була головною. Нижче – розповідь про головнокомандувача цієї дивізії Сергія Буняченка. Цей матеріал друкується вперше.

І сьогодні радянські «історики» продовжують брехати, що Червона армія була визвольницькою Праги, хоча зараз вже надруковано достатньо статей і книг як німецьких військових істориків, так і російських істориків в еміграції, які розповідають правду про тих, хто проливав кров за свободу столиці майбутньої Чехословаччини.

Буняченко міг залишитися живим. Генерал-майор Віктор Мальцев, який очолював ВПС Власова, благав Власова та Буняченка вилетіти до Мадрида, літак чекав, але вони відмовилися кинути своїх людей на загибель.

Чеські комуністи на «знак подяки» за визволення Праги видали власівців НКВД. Перше, що зробили чекісти, увійшовши з армією Конєва, обшуквали лікарні міста і всіх поранених власівців на жах медичного персоналу розстріляли прямо на місці.

Американці ж видали СМЕРШу Власова та його вищих офіцерів. Всі вони були вивезені у військовому літаку до Москви на Луб'янку. Після року тортур під час нічних допитів і таємного суду 2 серпня 1946 року їх засудили до вищої міри покарання.

Сьогоднішні радянські «історики» повідомляють, що Власова, Буняченка і десятків офіцерів розстріляли у дворі таганської в'язниці в Москві. Я не дуже цьому вірю. Від військових перебіжчиків, колишніх чекістів ми знаємо зовсім інше. Для офіцера бути повішаним, як це іноді робили з кримінальниками, найбільша образа. Щоб принизити їх і порівняти з кримінальними злочинцями, Сталін і його кати саме це і зробили. Їх повісили у спеціальному підвалі Луб'янки.

У цьому списку дванадцять Сергій Буняченко був другим після командира Андрія Власова. «Дело» генерала А. Власова, генерал-майора Сергія Буняченка і десяти – було цілком справою рук Абакумова і Берії. Обоє цих катів пізніше розстріляли, але не за ті злочини, що вони скоїли. На жаль, їхні вироки залишаються чинними до сьогодні. Всі спроби домогтися перегляду «дела» Власова, Буняченка і десяти інших офіцерів поки не мали успіху.

Р. С. У цьому матеріалі можуть бути деякі неточності. Тільки архіви НКВД (нині – Федеральна служба безпеки Російської Федерації та Служба безпеки України), які й до сьогодні не доступні історикам і дослідникам, можуть дати точну відповідь на ці запитання. Але якщо живі ще діти й онуки бійців Буняченка, можливо, вони могли б доповнити цю історію й уточнити життєпис цієї людини. Автор цієї статті буде вдячна за будь-яку інформацію про Сергія Буняченка, яку ви можете надіслати до редакції.

Джин ВРОНСКАЯ

За часописом «Українська думка» (ч. 3225)

ТОЧКА ЗОРУ

ДИВОВИЖІ ТРИВАЮТЬ

Дивовижі в Івано-Франківську не припиняються. Цілковите нерозуміння національних цінностей, настійно демонструє наша мерія. Три роки на складі MBK «маринували» величну бронзову скульптуру маестро світової слави Лео Мола, мистецькі витвори якого пишуться в декількох столицях Європи, Канади й Америки. Нарешті під тиском громадськості – скульптура встановлена. Але де? Знову в тому ж міському парку, де, за правилами, можуть стояти лише паркові скульптури, які мають виключно парковий характер.

Правда, є прецедент! Власне в парк союзна влада ще в далеких 50-их запроторила Національного Пророка. Саме тому, що національний! Якщо нова, нібито, українська, влада новий пам'ятник ставить у той же парк, та ще в глухішому закутку, в такій собі ніші – сховку від очей наших, то можемо засумніватися, чи вона українська. Але вона, ця влада, стверджує, що навіть дуже українська! Бо хоче в центрі міста встановити величний, на її думку, пам'ятник. Щоправда, спроектований тим же скульптором, який на догоду синагозі, за додаткову удину плату, представив національного героя, який прийняв мученицьку смерть від окупантів з відкритими очима, запхавши його в мішок, ще й зав'язав для певності!

Громадськість роками вимагає знесення того, з дозволу сказати, пам'ятника, що ганьбить наших героїв! Але ж влада не виконує справедливої вимоги, хоч до виборів мер обіцяв це зробити. Та, власне, цьому ж «скульпторові» хоче доручити створення пам'ятника найвеличнішій постаті України – Тараса Шевченка. Нібито пан Довбенюк створив чудовий проект. А в ньому – маленька фігурка національного Генія – притулилася на краєчку великої дротяної кобзи, навпіл розбитої, а за нею – повалені бані церков... Усе тут недоречне... Найперше, не може скульптура Кобзаря бути додатком до чогось, навіть і такого символу, як кобза! По-друге, постать Шевченка зроблена до непристойності примітивно: і поза йогої, зокрема, одяг – який нагадує союський спортивний костюм періоду молодості цього ж скульптора. Та ще й добре помітний.

А вибір кобзи за фон – зовсім недоречний. Та ще й дротяної і розбитої! Адже Шевченко не був кобзарем, був поетом. Великим поетом світової слави. Кобзи не мав, на кобзі не грав. «Кобзарем» назвав першу збірку своїх поезій. Радянська влада вхопилася за цей образ, щоби применшити велич Шевченка. А ми маємо, як заповів нам Тарас: думати й гадати! Розважно ставитися до всього, що стосується Батька нації – Тараса!

Убогість творчої фантазії згаданого скульптора просто вражає. Не кажемо вже про «героя в мішку» на вул. Стрелених та січового стрільця, якого цей же «скульптор» безжалюдно запхав у вазу для квітів по саму шию, вклавши в простягнену руку шаблю з золотим лезом! Навіть гетьмани таких шабел не носили, бо ж лезо шаблі мусить бути сталеве! Але що авторові до того? Аби виглядало багатше!

Важко повірити, щоби в міській раді не знайшлося кілька осіб, які розуміються на мистецтві. Якщо ж немає, то можна ж порадитися зі знавцями. А далі прикрашати місто новими недолугими витворами автора скульптур, вартих знесення, неприпустимо! До таких висновків дійшли учасники обговорення проблеми на розширеному засіданні обласного Клубу української інтелігенції ім. Б. Лепкого та ОО ВУТ «Просвіта».

Уляна СКАЛЬСЬКА,

президент Клубу української інтелігенції ім. Б. Лепкого

КОЛЕГІЇ

ЗБЕРЕГТИ ТЕ, ЩО МОЖНА

Відбулася колегія правління обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури України.

Затверджений план роботи, зокрема, передбачені заходи як обласного, так і районного рівнів: обстеження пам'яток і занесення їх до категорії «нововиявлених», дослідження некрополів, видання книг. Йшлося також про проведення звітної-виборної конференції. У грудні делегати обласної організації УТОПІК візьмуть участь у Всеукраїнському з'їзді організації.

В рамках заходів до 200-річчя з дня народження дослідника, фольклориста І. Вагилевича, буде видана книга «Лауреати премії імені Івана Вагилевича».

Цьогоріч спільним рішенням колегії лауреатами премії визначили: голову обласної організації УТОПІК Василя Тим-

МЕДИЦИНА

ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

В Івано-Франківську по вул. Хоткевича та в мікрорайоні Пасічна до 20-ої річниці незалежності заплановано відкрити оновлені відділення дитячої поліклініки.

Відділення дитячої поліклініки по вул. Хоткевича вже повністю готове до прийому маленьких пацієнтів, повідомили у прес-службі міськвиконкому. Як зазначив міський голова Івано-Франківська, мешканці були позбавлені можливості користуватися послугами невідкладної медичної допомоги після повені 2008 року, коли перекирили міст на Пасічну і цей великий мікрорайон був фактично відірізаний від Івано-Франківська, саме тому в мікрорайоні Пасічна мають відкрити підстанцію швидкої невідкладної медичної допомоги.

ВИСТАВКИ

ГАЛИЧ: «КАМО ГРЯДЕШИ?»

У картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» відкрилася виставка молодого українського художника Олександра Іволги (м. Львів) під назвою «Камо грядеши?». Захід організований завдяки мистецтвознавцю Христині Береговській.

У своїй творчості митець Олександр Іволга був дотичний до теми Галича. Зокрема, в 2007–2008 рр. був причетний до виставки «Галич на зламі віків. Минуле і сучасне» (м. Дрогобич, м. Івано-Франківськ), у 2008 р. – «Інтерпретація Галича» (м. Івано-Франківськ). Роботи Іволги експонувалися в Чеській Республіці, Греції, Канаді, Франції.

Нинішня виставка «Камо грядеши?» є одночасно історичною згадкою і запитаннями, які перед собою ставить митець. «Камо грядеши (куди ідеш), Господи?» (з латинської: «Quo vadis, Domine?»), – запитав апостол Петро в Ісуса Христа, коли під час гонін імператора Нерона на християн покидав Рим. Чи правильно людина живе, чи тією дорогою йде у своєму житті, чи правильні її життєві цілі

й цінності? І головне – чи зможуть глядачі виставки відповісти на це непросте запитання?

Олександр Іволга є майстром монументального живопису, займається храмовими розписами й іконописом, перевагу в яких віддає суворому візантійському стилю.

Він народився на Рівненщині, здобув освіту за фахом «різальник по дереву та бересті, інкрустатор» та «монументально-декоративний живопис». Зараз є арт-менеджером майстерні сакрального мистецтва «Канон». Майстерня заснована іконописцями, художниками, реставраторами, випускниками Львівської національної академії мистецтв. Тут об'єдналися творчі люди, які мають досвід в галузі візантійського іконопису та розпису.

Полотна О. Іволги позбавлені глядцю й неприродного блиску. Несподівані інтерпретації сюжетів плюс авторська техніка становлять основу формули феноменальності цього молодого, але талановитого художника, якого варто подивитися.

Н. К.

СПОГАДИ

(Продовження. Поч. у № 21–30)

КВЧ – СОНЯЧНИЙ ПРОМІНЧИК В ЛАГЕРНОМУ ПЕКЛІ

У вільний від роботи час я старалася полежати, щоб вигригтися. Пані Ірина Б., Богом дана мені табірна мама, оберігала мій спокій, накривала тепло бушлатом і обнадійливо промовляла: «Невдовзі ти одужаєш. О, це буде велика радість». А я вже не так думала про здоров'я, як про ту інформацію, яку надали мені дівчата з нашого бараку. Вони розповіли мені, що в зоні є така установа – КВЧ (культурно-воспитательная часть) і там є музичний інструмент – піаніно. Вони знали, що у Львові я вчилася музики і ця інформація буде для мене приємною. І дійсно, мене це так зацікавило, що я вже не могла спокійно лежати.

Якогось дня після роботи пішла в КВЧ. Іду ї міркую, чи зможу щось заграсти тими дерев'яними паличками і важкими від фізичної роботи руками? Чи пам'ятать мене не підведе, чи пригадаю хоч якийсь музичний твір, який колись виконувала легко, впевнено, граціозно?

В невеличкій кімнаті, що прилягала до «столової» було кілька жінок. Як потім з'ясувалося, це були акторки з МХАТУ. Привітавшись, я попросила дозволу підійти до інструмента. Вони здивовано глянули на мене і я зрозуміла, що мушу представитися. Сказала, що у Львові закінчила музичну школу, що вчилася вже в музичній школі, що зможу щось заграсти, тим більше що не маю нот. Вони привітно запросили сісти за інструмент. Коли я поклати руки на клавіатуру, серце забилося частіше, а якийсь обрuch наче стиснув мое горло й мені захотілося плакати.

В одну мить згадала Україну, рідне місто, музичне училище, своїх однокурсників, які десь гризуть, як

у нас говорили, гріють науки, а я за той час встигла стільки зазнати горя, приниження, натерпітися всякого лиха, побивів і врешті серйозно захворіти, що можна про це книжку написати. Врешті опинилася на далекий Північ, де вічна мерзлота, морози до 50°, заполярні холодні вітри, що наскрізь пронизують людину, й важка каторжна праця під дулами автоматів. Але ж я сама собі вибрала цей шлях і не

дати зміну іншій нянї в бездоганному вигляді й порядку. Пані Ірина мене вмовляла: «Відпочинь, полежи. Ти ще не здорова, а вже стільки обов'язків звалила на себе». Я погоджувалася з нею, але свою постанову не хотіла змінювати.

Ми почали репетиції – В. Джулай співала арію Оксани, а та оперна співачка – арію Андрія. Коли твори були готові, ми склали програму й віддали на затвердження

раємось виховати наших табірних учителів – ознайомити їх з українським мистецтвом, з красою українських мелодій. Наша праця в естетичному напрямку принесла користь для всіх нас. А наші вороги нехай знають, що ми – нація культурна, всебічно розвинена, що вміємо не тільки працювати й плакати, а навіть у неволі гордитися своїми національними скарбами і здобутками.

скидали з себе ненависний казенний сірий одяг і переодягалися у вишивані сорочки, в українські строї. Це піднімало нам настрій, ми ставали самі собою.

Врешті почалися зміни в природі, що також піднімало настрій. Минала сувороза заполярна зима, запахом весни вкрилася тундра. У нас в Україні червень буває різно-трав'ям, квітами, садами, урожаєм ярини і різних ягідних плодів. А тут, на Воркуті, все з великим

УСЕ ПЕРЕЖИТЕ — З НАМИ...

ПРО ЖИТТЯ ПІД ОКУПАНТОМ І БОРотьБУ З НИМ ЗГАДУЄ ІРИНА СТРОЦЬКА

повинна нарікати. Ні, я буду, як Леся Українка, «крізь сльози сміятися, серед лиха співати пісні».

Пісні я поки-що не співала, але почала грати й на диво багато згадала музичних творів. Зі збірника П. Чайковського «Пори року» згадала п'єси «Підсніжник», «Жнива», «Осінь пісня», п'єсу Марійки Підгірянки «Розлука», М. Лисенка. Не все так добре вдалося, але на перший раз незле.

В КВЧ прийшло ще кілька осіб – актриса Київської опери (на жаль, забула прізвище) і педагог Валерія Джулай (також із Києва). Вона гарно співала сопрано й відразу запропонувала підготувати концерт з українських пісень і дуєт Оксани та Андрія з опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Нот у нас не було – ні в неї, ні в мене, тож довелося підбирати на слух і гармонізувати. Це я вміла й любила, тому вирішила щодня у вільний від роботи час грати.

Якщо моя робота випадала на денну зміну, то я приходила у КВЧ увечері, а якщо зміна була вночі, то приходила вдень. Іноді була дуже втомлена, адже в мій групі було тринадцятеро діточок, яких потрібно було помити, перепеленати, й то не раз, нагодувати, перебрати постіль. Одне слово, пере-

начальникові КВЧ. Прочитавши, він відмовився її затверджувати через відсутність російських пісень. Тоді ми включили в програму романс М. Глінки «Я помню чудное мгновенье» і російську народну пісню «Вдоль по улице метелица метет». ...Додалося роботи ще над цими творами. Програма переважно складалася з класичних творів українських народних пісень – таких як «А я – дівчина-полтавка» і «Віють вітри, віють буйні» з опери «Наталка Полтавка» М. Лисенка, «Стеліся барвінку», «Ой, казала мені мати», козацьких пісень «Іхав козак на війноньку», «Ой, у полі могила», «Коло млина, коло броду» та інших. А російські пісні треба було заспівати вже від напасти. Зате потім усю душу вкладали в красу українських мелодій. А на закінчення я заграла кілька вище названих п'єс.

Однак, скажу відверто, не всі жінки й дівчата з нашого краю схвалювали мою участь у КВЧ. Властиво, вони розділилися на дві групи: одні були солідарні зі мною, а інші проти того, щоб у неволі співати, грати, танцювати. Вони доводили, що це неподобство – виступати на сцені, розвеселяти начальство і їхніх поплічників. Я ж старалася їх переконати, що ми не для веселості виступали, а ста-

Я, мабуть, їх переконала, бо на концерт прийшли і ті, що були проти. Я бачила сльози в їхніх очах, коли звучали українські пісні. У клубі-ідальні (там була сцена) зібралось надзвичайно багато тих, що бажали долучитися до світу мистецтва. Прийшли і начальники різних категорій з сім'ями, дітьми, а також вільнонаймані. Ми, учасники концерту, хвилювалися, хотіли якнайкраще довести до аудиторії чарівність наших пісень. Мені здається, що нам це вдалося. Про це свідчили бурхливі оплески й запитання звідусіль: «Коли буде наступний концерт?»

Це, звичайно, тішило, бо дівчата визнали, що моя праця справді корисна. А мені залежало на тому, щоб мої подруги по нещастю зрозуміли мене й підтримували нашу справу. Для мене ж КВЧ – був єдиний культурний художньо-мистецький осередок у зоні, обведений колючим дротом, з вишками і конвоїрами, які охороняли нас від зовнішнього світу. Це був оазис у пустелі, там я почувалася, як риба у воді. Спілкування з інтелегентними людьми, праця на ниві самодіяльності і, врешті, концерти начебто допомагали забути своє невільницьке становище. А коли ми виступали – приводили себе в порядок, із задоволенням

запізнанням. Природа убога – низенька травичка і карликові берізки. А що може рости й розвиватися на вічній мерзлоті? Сонячні промінчики несміливо пробивалися крізь хмари і вселяли надію на зміни в нашому безпросвітному, похмурому «лагерному» житті.

А поки що найбільше дошкуляв голод. Неможливо було снідати іржавою тюлькою зі специфічним запахом, а також квашеною капустою не першої свіжості. З такою їжею до вечора важко прожити, а ввечері – не зупа, а баланда з колючих зубів, або риб'ячих кісток, а часто з черв'яками, і вієсна каша. І так з дня у день протягом багатьох років. Звісно, рятувала посилка.

В рік можна було вислати тільки дві посилки. Першу посилку я одержала з ліками й вітамінами. Вона допомогла мені перебороти хворобу. А друга була уже з харчами, але я не забувала про тих дівчат, які не одержували допомоги. Завжди ділилася з ними і з Іриною Бабій. Це нас рятувало від цілковитого виснаження. Так, посилка для нас завжди була святом. Та сталася біда. В 1949 році мою маму зі Львова вивезли в далеке Забайкалля і довенько довелося прозябати на мізерних «лагерних» харчах.

(Далі буде)

ЗНАЙ НАШИХ!

СТАЛИ ДРУГИМИ

У Києві відбулись IV літні Всеукраїнські ігри ветеранів спорту з легкої атлетики (особи старші 30 років).

Збірна команда нашої області у важкій боротьбі зайняла друге місце. Вагомий внесок у загальнокомандну перемогу внесли: іванофранківці Наталія Бистрова, Іван Файчак, Василь Кричун, Ярослав Пилипчук, Ярослав Остафійчук, Петро

Морикот, представники Коломийщини Світлана Дорундяк і Олег Лопачак, а також Роман Глушак з Долинщини та Микола Рабинюк з Косівщини.

Вів команду до перемоги учасник, переможець і призер багатьох змагань – капітан та представник команди іванофранківець Василь Кричун.

В. К.

Срібна команда Прикарпаття

СВІТ ЗАХОПЛЕНЬ

ОБ'ЄДНУЄ МИСТЕЦТВО

Кажуть, що в житті випадковостей не буває. Коли дванадцять років тому Леся Турянська була в гостях у Канаді, одного дня вийшла, щоб прогулятися, та незчулась, як загубила дорогу назад. Але Бог послав їй привітну жінку, яка все розтлумачила й вони розговорились. Виявилось, що Марія Рипан має українське коріння й походить із Гузарів, її дідусь Лев був активним діячем «Просвіти», а по чоловіку – з Рипанів. Народилася в Нью-Джерсі, зараз живе в Детройті. Скільки себе пам'ятає, в родині звучала українська мова, пісня і заворожували всіх українська вишивка, ткацтво, бісероплетіння.

Власне, бісероплетіння приворожило пані Марію і вона почала вивчати різні школи, знайомилася із майстерністю, збирала зразки, фотографувала. У неї накопичилось багато цікавої інформації. Правда, в 50-ті роки ще не було ні книжок, ні журналів з бісероплетіння, тож, збираючись з такими, як сама, зацікавленими, обговорювали практику, обмінювались досвідом, потім проводили фестивалі, їздили в різні міста, організовували виставки, формували фото-буклети. Згодом учасників руху майстринь з бісероплетіння й вишивки бісером побільшало і вже були видані перші книжки.

Великим щастям для пані Марії було знайомство з Лесею, адже вона – мистецтвознавець. Пані Марія має змогу приїздити до товаришки в гості в Україну й описувати, фотографувати роботи українських майстринь, знайомитися ближче. Вона тішиться знайомством з Василюною Арсенич та багатьма чудовими майстринями Івано-Франківщини, Львівщини. А все сфотографоване пані Марія пропонує в Канаді й Америці, збираючи при «Просвіті» шанувальниць цього прекрасного мистецтва, яке дає не тільки насолоду в роботі, але є прикрасою в одязі й оселі.

Зараз, звичайно, набагато легше демонструвати все відзняте, адже комп'ютер у цьому – великий помічник. Тож як в Україні можна побачити, як працюють і які є вирази майстринь із Канади, Америки, так і там бачать роботи українки. Багато унікальних зразків бісероплетіння знаходяться в музеї, який започаткувала пані Марусик-Жмендик у Канаді, й пересувна виставка, яка подорожує містами Америки й Канади.

Пані Марія дуже вдячна всім українським майстриням за співпрацю, а також панові Мирославу Левицькому з обласного науково-методичного центру культури і туризму «Прикарпаття» за виставку робіт з бісероплетіння майстринь з Івано-Франківщини, на яку вона була запрошена. Багато фотографій і приємних вражень повезла до далекої Канади пані Марія, а через рік – знову приїде в Україну, щоб черпнути українства, тепла зустрічей і відчуття рідного коріння.

Любов ЗОРИНА

НЕ ПРОПАЛА ТАЯ СЛАВА...

«СІЧ» І СІЧОВІ ПІСНЯРІ

Гей, Сі іде,
Красен мак цвіте!
Кому прикре наше діло, –
Нам воно святе.

Іван Франко

...Січ... Великий Луг... Попри всякі трагічні колізії, кризь століття важкої кровопролитної боротьби українського народу на всіх своїх етнічно-історичних землях він проніс пам'ять про Запорізьку Січ на Великому Лузі. З нею наш народ пов'язував одвічні надії на визволення з-під чужинців-загарбників та здобуття своєї державності.

Тож цілком природним на зламі ХІХ–ХХ ст. стало відродження невмирущої козацько-січової ідеї на околиці Австро-Угорської імперії – в «Українському П'ємонті», в Галицькій Україні.

...5 травня 1900 р. на Покутті, у селі Завалля на Снятинщині сталася подія, яка ознаменувала нову віху в історії національно-визвольного руху українського народу. Тут з ініціативи і діяльної участі адвоката, громадсько-політичного діяча Галичини, одного з провідних діячів Українсько-руської радикальної партії Кирила Трильовського та його однодумців була заснована перша в Галичині національно-патріотична молодіжна організація – товариство під назвою «Січ» у формі руханково-пожежного товариства.

Невдовзі філії «Січей» виникли у багатьох селах і містечках Галичини. Про їхні цілі

та основні засади діяльності виголосив сам Кирило Трильовський на вечорі, уладнаному в Снятині у пам'ять Т. Г. Шевченка, та й своїй першій пісні «Січ Завалля», в якій він проголошує:

«Про Січ славну – Запороже
Співав батько наш Тарас,
А ми тепер заложили
Над Черемошем «Січ» у нас.
Тож єднаймося, милі браття,
Заведім життя нове,
Нехай росте і кріпче
Товариство січове!
А що батькам не удалось,
Ми довершим залюбки,
Паде ворог, коли грянуть
Радикали-козаки!»

Офіційно, за статутом, «Січі» мали «гімнастично-пожарні цілі». Однак К. Трильовський та організатори філій «Січей» поряд з цією діяльністю проводили національно-патріотичну роботу серед краян, у першу чергу, серед української молоді, які згодом, у роки Першої світової війни, стали свідомим національним зав'язком українського війська – українських січових стрільців.

Прихильниками козацько-січової ідеї, крім Кирила Трильовського, були Іван Франко, Лесь Мартович, Михайло Павлик, Сильвестр Яричевський, Костянтина Малицька (Віра Лебедова, Чайка Дністрова), Антон Лотоцький, Микола Угрин-Безгріш-

ВШАНУВАННЯ

ПАМ'ЯТНИК СКУЛЬПТОРУ

В Івано-Франківській області заплановано чимало заходів, присвячених 100-річчю від дня народження видатного українського скульптора Григорія Крука. Зокрема, передбачено провести благоустрій садиби, де народився і проживав митець, і встановлення пам'ятника у центрі села Братишів.

ДП «Івано-Франківський облавтодор», Братишівській сільській раді та Тлумацькій РДА доручено провести ремонт доріг. Крім того, у селі Братишів з'явиться вулиця, названа на честь Григорія Крука, та музей його імені.

Григорій Крук – український скульптор і графік, який працював у Німеччині. Народився у селі Братишів на Тлумащині 30 жовтня 1911 року.

ПОКЛИКАННЯ

ТЕАТР – ЦЕ МОЄ

Надія Левченко – актриса обласного академічного театру імені Івана Франка з 2008-го. А до того було навчання в Інституті мистецтв ПНУ імені Василя Стефаника на театральному факультеті в таких педагогів як І. Юрців, Р. Держипільський, народна артистка України Христина Фіцалович.

Та до вступу в інститут Надія ще школяркою захоплювалась малюванням, танцями, музикою, а ще – грала в дитячому народному театрі-студії «Синій птах». Саме зустріч зі Світлою Олександрівною Ямцун – незмінним керівником, режисером-постановником і щирою людиною відкрили дівчинці красу театру. Тут, у «Синьому паху», вона навчалась дикуї, режисури, хореографії, адже їй доручали робити постановки до вистав, музичного супроводу, а ще доводилось навчати меншеньких, які вливались у колектив, бо в особі Надії Світлана Олександрівна готувала собі заміну.

І коли настав час орієнтуватись на майбутню працю, то Світлана Олександрівна взялась наполегливо готувати програму для вступу на театральне відділення. І, дійсно, Надя вразила конкурсну комісію своєю перекопністю, знаннями, вмінням. Це вже була артистка. Тож і не дивно, що Надю вже студенткою вводили на ролі у вистави театру. Ролі у виста-

вах «Натусь», «Солодка Даруся», «Нація», «Проста історія», «Лісова пісня», «Занадто одружений таксист» запам'ятовуються глядачеві, й не дивно, що до артистки з повагою ставляться не тільки колеги по цеху, але й люди, яких вона не знає близько, та вони ввічливо вітаються, запитують про життя. А найбільш цінним для молоді актриси є те, що однокласники її сина Данилка приходять у театр, бо там грає Надія Левченко, яка щодня приводить до школи сина, і вони мають змогу з нею спілкуватися.

Так, Надя стала матір'ю ще студенткою і не шкодує про це, а дякує мамі й бабусі за допомогу у вихованні сина. Та й чоловік швидко втягнувся в сімейні обов'язки. Хоч його професія музиканта забирає багато часу, все ж він розуміє, що таке улюблена творча робота і дві родини – сім'я і творчий колектив. Молоде подружжя щасливе й не байдуже до творчості одне одного, а найголовніше – вони передають Данилку розуміння краси і любов до творчої праці.

Надія з кожною роллю і з кожним виходом на сцену все більше і глибше переосмислює своїх героїв, проживає їхні життя з огляду на життєвий досвід і перекопність, що театр – це її, це її родина, а кожна роль – це вимірний усвідомлений стан душі актриси, закоханої у свою професію і в театр, його колектив, де вирують пристрасті і народжується дійство, яке зворушує людей.

Зорина ФЕРНЕГА

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

серпень

(Закінчення. Поч. у №№ 29–30)

24 СЕРПНЯ

140 років від дня народження **Василя Щурата** (1871–1948), галицько-українського поета і вченого, літературознавця, фольклориста, академіка АН України, дослідника творчості І. Франка, почесного члена «Просвіти».

60 років від дня народження **Богдана Шиптура**, композитора, заслуженого діяча мистецтв України (2008), уродженця с. Радча Тисменицького району.

25 СЕРПНЯ

50 років від дня народження **Надії Кметюк**, поетеси, лауреата премії імені Марії Підгірянки (1999), уродженки с-ща Ланчин Надвірнянського району.

26 СЕРПНЯ

100 років від дня народження **Василя Матіяша** (1911–1982), диригента, співака-баритона, громадського діяча, уродженця с. Павелче (тепер – Павлівка Тисменицького району).

27 СЕРПНЯ

155 років від дня народження **Івана Франка** (1856–1916), видатного українського письменника, поета, філософа, вченого і громадсько-політичного діяча.

105 років від дня народження **Мирона Ганушевського** (1906, с. Гошів – 1909, США), пластового й кооперативного діяча.

28 СЕРПНЯ

65 років від дня народження **Романа Дреботюка**, мистецтвознавця, члена Національної спілки художників України, уродженця с. Зібранівка Снятинського району.

125 років від дня народження **Олександра Бойків** (1886, с. Іспас (тепер – с. Спас Коломийського району) – 1968, Париж), старшини УСС, УГА, журналіста, члена «Просвіти», ОУН, секретаря Є. Коновальця.

29 СЕРПНЯ

105 років від дня народження **Володимира Баляса** (1906–1980), видатного графіка і живописця, уродженця м. Рогатин.

30 СЕРПНЯ

90 років від дня народження **Володимира Петрика** (1921–2002), хореографа, керівника гуцульського ансамблю пісні і танцю, заслуженого артиста України (1963), народного артиста України (1997), уродженця с. Ворона Коломийського району.

31 СЕРПНЯ

145 років від дня народження **Раймунда Фрідріха Кайндля** (1866–1930), австрійського вченого, етнографа, автора книги «Гуцули: їхнє життя, звичай та народні перекази» (перевид. 2000).

Підготував Петро АРСЕНИЧ

ПІСНЯ ЙОГО ПОМІЖ НАС...

Пішов із життя Богдан ЮРКІВ – композитор, заслужений працівник культури України, Людина, легендарна у мистецькому світі Прикарпаття.

Працював художнім керівником Івано-Франківського Центрального народного дому. Створив вокальні ансамблі «Смерічка» та «Черемош», хори сіл Загвіздя і Павлівка, працював концертмейстером хороваї капели заводу «Промприлад» та ансамблю «Любисток».

Щедрий і безцінний творчий спадок Богдана Юрківа – його пісні. Серед них такі широко відомі як «Любисток», «А Черемош плине», «Росинка», «Карпатські смереки», «Рідне село», «Карпатська чічка», «Перехожа», «Матусенька», «Лист до матері», «Зоряна»... Їх самобутнє звучання, перегукується з народно-пісенними мотивами, відлунує чарівною фольклорною первозданністю, багатою колористичною гамою.

Ми знали Богдана Михайловича як людину шляхетної душі, яка обожнювала красу. Зреалізувався він і як здібний художник-пейзажист. Його вроджена ввічливість полонила серця доброзичливістю. Він ніколи не просив допомоги, хоч сам був готовий до неї завжди.

Хай українська земля буде йому пухом, а пам'ять про Велику Людину завжди житиме у наших серцях.

Від імені Правління

**ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Голова Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ**

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ і НСЖУ

(Далі буде)